

Xalq so'zi

2023-YIL — INSONGA E'TIBOR VA SIFATLI TA'LIM YILI

1991-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2023-yil 3-noyabr, № 234 (8577)

Juma

Saytimizga o'tish uchun QR-kodini telefoningiz orqali skanner qiling.

O'ZBEKISTON — FRANSIYA: QAT'IY ISHONCH VA AZALIY DO'STLIKKA ASOSLANGAN MUNOSABATLAR STRATEGIK SHERIKLIK DARAJASIDA DAVOM ETADI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning taklifiga binoan Fransiya Respublikasi Prezidenti Emmanuel Makron 1-2-noyabr kunlari rasmiy tashrif bilan mamlakatimizda bo'ldi.

O'zbekiston va Fransiya. Bu ikki mamlakatni bir necha ming kilometr masofa ajratib tursa-da, savdo-iqtisodi, madaniy aloqalar tarixi uzoq o'tmishga borib taqaladi. Xususan, sohibqiron Amir Temur Fransiya qiroli Sharl VI bilan maktub almashib, mamlakatlar o'tasidagi savdo-iqtisodi aloqalarini rivojlantirishga e'tibor qaratgan. Yevropaning boshqa davlatlariga qaraganda Fransiyada buyuk Sohibqiron va temuriylar haqida ko'plab ilmiy, badliy asarlар yaratilgan, buyuk jahongirning davlatchilik siyosati chuqur o'ganigan. Aynan ushbu yurda Sohibqiron sharafiga illor otindidan haykal ishlangan.

Fransiya mamlakatimiz mustaqilligini ham birinchingardan bo'lib, 1992-yil 3-yanvarda e'tirof etgan. Davlatlarimiz o'tasidagi diplomatik munosabatlari 1992-yil 1-martda o'matilgan bo'lib, 1992-yil iyunda Fransiyoning O'zbekistondagi elchixonasi, 1995-yil mart oyida esa O'zbekistonning Fransiyadagi elchixonasini faoliyat boshlagan.

Bugungi kunda O'zbekistonda Fransiya kapitali ishtiroyidagi 47 korxonalar, jumladan, to'liq Fransiya sarmoyasi asosidagi 17 korxona faoliyat ko'satmoqda. Joriy yil aprel oyida Toshkentda Fransiya Tadbirkorlar harakati — "MEDEF International" bilan hamkorlikda tashkil etilgan biznes forumida 35 dan ortiq Fransiya kompaniyalari vakillari ishtiroy etdi.

Fransiya taraqqiyot agentligi (AFD) bilan imzolangan 2023 — 2025-yillarda mo'ljalangan hamkorlik dasturi doirasida qizmati 1 milliard yevrodan ortiq loyihalarni amalga oshirish rejalashirtilgan.

Bugungi kunda Oliy Majlis Senati va Qonunchilik palatasida "O'zbekiston — Fransiya" do'stlik guruhlari faoliyat ko'satmoqda.

Keyingi yillarda jadob rivojlanib borayotgan O'zbekiston — Fransiya munosabatlari O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2021 va 2022-yillarda Fransiyaga amalga oshirgan rasmiy tashriflari muhim ahamiyatga ega bo'ldi.

Jumladan, otgan yil 22-novabr kuni Parijdag'i uchrashuv chog'iда ikki davlat rahbarlari o'zaro manfaati hamkorlikni yanada kengaytirish, munosabatlarni yusak darajadagi keng qamrovli sherlik ruhiha rivojlantirishga kelishib olgandilar.

O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev

O'ZBEKISTON PREZIDENTI OSTONAGA KELDI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Qozog'iston Respublikasi Prezidenti Qosim-Jomart Toqayevning taklifi binoan amaliy tashrif bilan Ostona shahriga keldi.

Aeroporda davlatlarning rahbarini Qozog'iston Bosh vaziri Alixon Smailov kutib oldi.

Bugun mamlakatimiz yetakchisi Turkiy davlatlar tashkiloti Davlat rahbarlari kengashining navbatdagi yig'ilishida ishtiroy etadi.

O'ZA.

TARAQQIYOT VA FAROVONLIK YO'LIDAGI MUSHTARAK QADAMLAR

O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2-3-noyabr kunlari Ostona shahrida bo'lib o'tadigan Turkiy davlatlar tashkiloti Davlat rahbarlari kengashining yig'ilishida ishtiroy etadi.

Biz va jahon

Ozbarjon, Qozog'iston, Qirg'iziston, Turkiya va O'zbekiston ushbu tashkilotning a'zolari, Vengriya va Turkmaniston kuzatuvchi davlat maqomiga ega.

Davlat rahbarlari kengashi TDTning oly organi bo'lib, o'z faoliyatini tashkilotga a'zo davlatlar rahbarlaringin mutazam uchrashuvlari shaklida amalga oshiradi. Tashkilot dolzarb xalqaro muammolarni hal-

qilishda hamkorlik masalalarini ko'rib chiqadi, aloqalarning ustuvor yo'nalishlarini belgilaydi. Yig'ilish yilda bir marotoba o'tkaziladi.

2022-2023-yillarda O'zbekiston tuzilmaga raislik qildi. Raislik yili 2022-yil 11-noyabrda Samargandda bo'lib o'tgan TDT sammiti bilan ochilgandi. Ekspertlar va TDT a'zolarining fikriga ko'ra, tarixiy sammit natijalari tashkilotni rivojlantirishda yangi bosqichni boshlab berdi:

jumladan, savdo va bojxonalar tartibotlarini soddalashtirish, shuningdek, investitsiya jamg'armasini yaratish to'grisidagi muhim shartnomalar imzolandi.

Davlatimiz rahbari mazkur sammitda so'zga chiqib, O'zbekiston ham o'z raisligi davrida "Turkiy dunyo nigoji — 2040" konsepsiysiga hamda qabul qilinayotgan "Turkiy davlatlar tashkilotining besh yillik strategiyasi"ni samarali amalga oshirish, 170 milliondan ortiq aholi yashaydigan ukan mintaqani o'z ichiga olgan tashkilot nufuzini yanada mustahkamlash va eng asosiyasi — tarixi, tili va madaniyati mustashrak bo'lgan qardosh xalqlar va davlatlar o'tasidagi hamkorlikni

O'zbekiston — kelajagi buguk davlat

(Davomi 2-betda).

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Matbuot xizmati suratlari.

O'ZBEKISTON

TURKIY DUNYONING FAOL ISHTIROKCHISI

Keyingi yillarda jahon siyosiy doiralarida turkiy davlatlarda ijobiy o'zgarishlarga, rivojlanish tendensiylariga, shuningdek, o'zaro aloqalar evolyutsiyasining mohiyati va keyingi taraqqiyotiga nisbatan qiziqish ortib bormoqda. Ayniqsa, O'zbekiston, Ozarbayjon, Qozog'iston, Qirg'iziston, Turkiya e'zo bo'lgan hamda Turkmaniston va Venegriya kuzatuvchi maqomida ishtirok etayotgan

Qardoshlik rishtalari

Turkiy davlatlar tashkilotining shakllanish jarayoni uch bosqichidan iborat. 1992-yil chaqirligani Turkiy tilli mamlakatlar sammiti a'zo davlatlar o'tasida integratsiyani kuchaytirish yo'lidagi birinchi qadam edi. 2009-yilda Ozarbayjonda o'tkazilgan to'qqizinchisi sammitda Turkiy tilli davlatlar hamkorlik Kengashini (Turkiy Kengash) tuzish to'g'risida Naxichevan bittim imzolandi. 2021-yilda esa Kengash Turkiy davlatlar tashkiloti (TDT) deb o'zgartirildi.

Mamlakatimiz tashkilotga 2019-yilda a'zo bo'lib kirgan. 2022-yil 11-noyabrdan Samarcand shahrida bo'lib o'tgan Davlat rahbarlari kengashi TDTning birinchi sammiti bo'lib, unda O'zbekiston tashkilotagi raislikni Turkiyadan qabul qilib oldi. Takif va tashhabuslarga boy bo'lgan ushbu tadbirga qiziqish har doimigan ko'ra yuqori bo'ldi. Negaki, Samarcandda bo'lib o'tgan tarixiy sammit yakunlari tashkilot rivojida yangi davrni boshlab berdi. Qator muhim hujjalarni, jumladan, savdo va bojxonada tartib-taomillarini soddalashtirish hamda investitsiya jamg'armasini tashkil etish to'g'risidagi bitimlar qabul qilindi.

Shu o'rinda ta'kidlab o'tish lozimki, O'zbekiston raisligida o'tayotgan yilda Turkiy davlatlar tashkilotida muhim ahamiyatga molik va keng qarmovli ishlardan amalga oshirildi: ko'p tononlama sherkilikning barcha yo'nalish va sohalarini qamrab olgan o'ttizdan ortiq yirik tadbirler o'tkazildi, hamkorlik yanada kengaydi, yangi yuksalish sur'atiga erishdi. Shuningdek, tashkilotni institusional jihatdan istib qilish, "yangi iqtisodiy imkoniyatlar makon"ni yaratish, transport sohasida o'zaro bog'liqligini mustahkamlash va oziq-ovqat xavfsizligi bo'yicha hamkorlikni kuchaytirish masalalara alohida e'tbor qaratildi.

Bugun TDTga a'zo va kuuzatuvchi mamlakatlarda taxminan 173 millionga yaqin aholi yashaydi, bu dunyo aholisining 2 foizidan ko'prog'ini tashkil qiladi. Ushbu mamlakattlar hissasiga sotib olish qobiliyatini pariteti bilan hisoblangan

dunyo yalpi ichki mahsulotining 3 foizidan ortig'i to'g'ri yana bir o'ziga xosligi ushbu tuzilmash hamkorlik uchun ko'p qirrali yo'nalishlari mayjudligida. Xususan, Naxichevan bitimining 2-moddasiga binoan tinchlik va xavfsizlikni mustahkamlash, qo'llab-quvvatlash masalalari, shuningdek, siyosiy, savdo-iqtisodiy, huquqni himoya qilish, atrof-muhitni muhofaza etish, madaniy, ilmiy-teknik, harbiy-teknik, ta'lim, energetika, transport, kredit sohalarida samarali mintaqaviy va ikki tomonlarma hamkorlikni rivojlanishini masalalari tashkilotning muhim maqsad hamda vazifalari sirasiga kiradi. O'z navbatida, TDT doirasidagi hamkorlik savdo va investitsiya uchun qulay short-sharoitlar yaratish, bojxona va tranzit tartibini yanada soddalashtirish, shuningdek, fan va texnika, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat, yoshlar, sport va turizm sohasidagi sherkilikni kengaytirish, turkiy xalqlarning buyuk madaniy va tarixiy merosini ommalashtirishiga qaratilgan.

Ushbu maqsadlarga erishish uchun TDT qoshida 6 ta'zilma — Xalqaro turkiy madaniyat tashkiloti, Turkiy mamlakatlar Parlamenti assambleysi, Xalqaro turkiy akademiya, Turkiy madaniyat va meros fondi, Turkiy savdo-sanoat palatasi, TDTning Vengriyadagi vakolatxonasi faoliyat ko'sratmoqda. Bunday tashkiliy tuzilma TDT oldiga qo'yilgan vazifalarini samarali amalga oshirishga xizmat qiladi.

2021-yil Istanbul sammitida qabul qilingan "Turkiy dunyosi nigohi — 2040" konceptual hujjati doirasida TDT o'zaro investitsiya uchun qulay sharoit yaratishga, bojxona va tranzit jarayonlarini soddalashtirishga, fan, texnologiya, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat, yoshlar, sport va turizm sohalarida hamkorlikni rivojlanishiga intilmoqda.

Shunis, e'tborlik, mohiyat, TDT qatnashchilar O'zbekistonning azaliv savdo sheriklari hisoblanadi. Tashkilotga a'zolik esa mamlakatimizga ular bilan hamkorlikni yanada kengaytirish uchun

qo'shimcha imkoniyatlar yaratdi. Ishtirokchi mamlakatlar o'tasidagi aloqalar haqida so'z borar ekan, bu boradagi yutuqlarni O'zbekistonning tashkilot doirasidagi iqtisodiy hamkorligi misolida ko'rib chiqish mumkin.

2022-yilda O'zbekistonning TDT bilan o'zaro tovar aylanmasi hajmi salkam 10 milliard dollarga yetdi. Bu mamlakatimiz tashqi savdosining 22 foizidan ko'prog'ini tashkil etadi. Ushbu ko'sratichini 2016-yildagi mal'umotlar bilan solishtirsak, O'zbekiston TDT mamlakatlar bilan savdo hajmini uch marabota oshirgani yaqoll namoyon bo'ladi. O'zbekiston TDT mamlakatlar bozorlariga to'qimachiklari mahsulotlari, elektr energiya, avtomobil butlovchi qismlari, bog'dorchiligi va gora metallurgiya mahsulotlarini eksport qilmoqda. Ayni vaqtida mamlakatimiz metall mahsulotlari, alyuminiy, qurilish materiallari, neft mahsulotlari va don import qiladi.

O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ishtirokchi davlatlar o'tasidagi iqtisodiy hamkorlikka katta e'tbor qaratmoqda. Davlatimiz rahbari mintaqalari mamlakatlar o'tasida iqtisodiy hamkorlik strategiyasini yaratish, savdo to'siqlarini bartaraf etish, elektron tijoratni kengaytirish va savdo hajmini oshirish tashhabuslarini ilgari surdi. Turkiy davlatlar o'tasida savdo sohasidagi salohiyatni o'rganish va konstruktiv loyihalar ishtab chiqish maqsadida "Savdo hamkorlik bo'yicha tadqiqot markazi" tashkil etish taklifi ham Prezidentimizning tegishli. Buning amaliy isboti o'laroq Toshkentda TDT qishloq xo'jaligi vazirlarining birinchi uchrashuvni o'tkazildi, uning doirasida o'zaro manfaati munosabatlari rivojlanishiga, jumladan, ilmiy-teknikaviy innovatsiyalarni ilgari surishga kelishib olindi. Shuningdek, qishloq xo'jaligi sohasida hamkorlik bo'yicha ischihi guruh doirasida beshta qo'mitaga asos solishtirish qaror qilindi.

O'zbekiston uchun TDTda eng ustuvor yo'nalish iqtisodiy munosabatlar sanaladi. Bu infratuzilmalarni yaxshilash

va o'shma loyihalarni ishlab chiqishdek masalalarni kun tartibiga olib chiqadi. Rasmiy Toshkent yondashvi avvalroq qabul qilingan "Turkiy dunyosi nigohi — 2040" maqsadlariga deyarli muvofiq keladi. TDT ushbu hujjat asosida o'z makonida farovon mintaqani yaratishni ko'zda tutgan.

Bu boroda tashkilot doirasida Samarqandda Investitsiya jamg'armasining tashkil etilgani dengqat sazovor. Bunday tashhabuslar mamlakatlarning sa'y-harakatlarini muvofiglashtirish va sarmoyalari samaradorligini oshirishga yordam berishi, shubhasiz. Shu o'rinda qayd etish joiziki, 2017 — 2022-yillarda davomida TDT ishtirokchi mamlakatlarining O'zbekistonga yotqizgan sarmoyalari miqdori 2,5 milliard AQSH dollaridan oshdi. Mazkr raqamlar mamlakatimizga kiritilgan umumiy sarmoyalarning 10 foiziga teng. Shuningdek, TDT davlatlarining investitsiyalari 2017-yildan boshlab 30 foizga oshdi.

Mamlakatimiz uchun yana bir muhim masala — raqami transformatsiya hisoblanadi. Zero, raqamlashtirish har bir davlat rivojining bos mezoniga aylangan. Ushbu mavzuga "Turkiy dunyosi nigohi — 2040" dasturi doirasida alohida o'rinn ajratilgan. Bu boradagi hujjat qarabagi surʼatning turli nuqtalaridagi ziddiyati voqealar turkiy dunyoning umumiy xavfsizligiga ham ta'sir o'tkazypi. Bunday murakkab vayiziyatda terrorizm, ekstremizm, yoshlarning radikallashuvu, odam savdosи, narkotrafikkiga qarshi kurashish, jamoat va kiberxavfsizlikna taminlash sohalarida huquqni muhofaza qiluvchi va maxsus xizmatlar doimiy aloqada bo'lishi hamda hamkorlikni kuchaytirish lozim.

O'zbekistonimiz katta ahamiyat berayotgan hamkorlikning yana bir yo'nalishi — bu madaniy va gumanitar aloqalar mustahkamlash. Chunki TDTning ishtirokchi mamlakatlar umumiylidizlardi ega. Ta'lim va imlyi muassasalar o'tasidagi hamkorlikni akademik almasuvular va qo'shma madaniy tadbirler o'tkazish orqali kengaytirish imkoniyati yuqori. Shu ma'noda, Toshkent TURKSOY doirasidagi faoliyatni qo'llab-

quvvatlashda davom etadi. Qolaversa, O'zbekiston taklifi bilan 2022-yil Turkiy davlatlar tashkiloti makonida "Yoshlar tashhabuslarini qo'llab-quvvatlash yili" deb e'lon qilingan edi. Uning doirasida Buxoro shahri Turkiy dunyo yoshlar poytaxti maqomiga ega bo'ldi.

Boshqa tomonдан, TDT mamlakatlar o'tasidagi aloqalarda transport-logistika sektorini muhim o'rinn tutadi. Samarqand sammiti ko'proq ana shu muhim mavzuga bag'ishlandi, desak, yangilishmagan bolamiz. O'zbekiston transport yo'lkalarini rivojlanishiga bo'lgan intilishlarni yuqori bahlaydi. Chunki TDT mamlakatlarida Yevropa va Osiyoni bog'lash imkoniyati bor. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev qayd etganidek, turkiy davlatlar Sharq va G'arb, Shimol va Janub o'tasidagi aloqani ta'minlovchi ko'priki bo'lib xizmat qilishi mumkin. Ayni paytda davlatlarning rahbari Xitoydan boshlanib, Kaspiy dengizi orqali Kavkaz, u yerdan Yevropaga cho'zilgan O'rta yo'lkani rivojlanishiga zarurligiga e'tborni qaratib kelmoqda.

Yana bir ustuvor yo'nalish — mintaqamizda xavfsizlikni ishchonchi ta'minlash masalasi. So'nggi paytda jahonnning turli nuqtalaridagi ziddiyati voqealar turkiy dunyoning umumiy xavfsizligiga ham ta'sir o'tkazypi. Bunday murakkab vayiziyatda terrorizm, ekstremizm, yoshlarning radikallashuvu, odam savdosи, narkotrafikkiga qarshi kurashish, jamoat va kiberxavfsizlikna taminlash sohalarida huquqni muhofaza qiluvchi va maxsus xizmatlar doimiy aloqada bo'lishi hamda hamkorlikni kuchaytirish lozim.

Shu ma'noda, o'tgan hafta Prezidentimiz tashabbusi bilan O'zbekistonda TDTga a'zo davlatlar Xavfsizlik kengashi to'qilishining yig'ilishi tashkil etilishi xavfsizlikning dolzarb masalalari yuzasidan fikr almashtish hamda bugungi notinch dunyodagi umumiy tahdid va xavf-xatarlariga qarshi birkalikda javoblar ishlab chiqish uchun samarali maydon bo'lib xizmat qildi. Bu boradagi hamkorlik mexanizmiz qolmoqda.

TDT makonida xavfsizlik sohasidagi muloqotni mutlaqo yangi darajaga olib chiqishi, shubhasiz.

Turkiy davlatlar tashkiloti faoliyatini yangi sifat bosqichiga ko'tarish, uning nufuzini yanada oshirish, hamkorlik salohiyatidan to'liq foydalishan, qabul qilinotgan qarorlar va kelishuvlar ijrosini ta'minlash eng dolzarb vazifa sanaladi. Tashkilot doirasida juda ko'p tuzilmalar va turli mexanizmlar tashkil etilgan bo'lib, vazirlar darajasida ko'plab yig'ilishlar, boshqa tadbirlar o'tkazib kelmoqda. Ammo ochiq tan olish kerak, bulami tizimi muvofiglashtirish va natijadorligini ta'minlash borasida hali ancha ish qilinishi lozim. Asosiyi, tashkilot kelgusida mutlaqo yangi, samarali tizim asosida ishshasi umumiyligi sa'y-harakatlarni birlashtirish zarur.

Shu maqsadda davlatimiz rahbari TDTning Samarqand sammitida tashkilotda institutsional islohotlar o'tkazishni taklif etdi. Bunda, avvalo, ustuvor yo'nalishlar bo'lgan siyosat va xavfsizlik, savdo va investitsiya, transport, qishloq xo'jaligi, energetika, axborot texnologiyalari, turizm, innovatsiya va ta'lim, tibbiyot, yoshlar va boshqa sohalar bo'yicha vazirlar darajasida alohida qo'mitalar tuzish taklif qilindi. Bundan tashqari, tashkilot Kotibiyatining o'rni va ta'sirini keskin oshirish maqsadida uning yangi tuzilmasi joriy yilning 3-noyabrida Ostondona bo'lib o'tdagidan sammitda tasiqlanishiga ishchon bildirildi.

Muxtasir aytganda, Turkiy davlatlar tashkiloti turkiy olamni birlashtiruvchi yuqori salohiyatiga ega mintaqaviy tashkilotdir. Uning tobraz qizobador tuzilmaga ayanib borayotgani ham shundan. Shu nuqtaya nazardan, barcha ishtirokchi davlatlar, jumladan, O'zbekiston TDT doirasidagi hamkorlik jarayonlarini rivojlanishiga va chouqurlashtirishdan manfaatdordir.

Abduvali SOYIBNAZAROV
(Xalq so'zi).

va qur'ishda davlatimiz rahbari TDTning Samarqand sammitida tashkilotda institutsional islohotlar o'tkazishni taklif etdi. Bunda, avvalo, ustuvor yo'nalishlar bo'lgan siyosat va xavfsizlik, savdo va investitsiya, transport, qishloq xo'jaligi, energetika, axborot texnologiyalari, turizm, innovatsiya va ta'lim, tibbiyot, yoshlar va boshqa sohalar bo'yicha vazirlar darajasida alohida qo'mitalar tuzish taklif qilindi. Bundan tashqari, tashkilot Kotibiyatining o'rni va ta'sirini keskin oshirish maqsadida uning yangi tuzilmasi joriy yilning 3-noyabrida Ostondona bo'lib o'tdagidan sammitda tasiqlanishiga ishchon bildirildi.

Qisqacha aytganda, mamlakat iqtisodiy diplomatiyalari samaradorligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar yurtimizning ulkan imkoniyatlar maikoniga ayanishiga xizmat qilishi muqoddas.

Qisqacha aytganda, mamlakat iqtisodiy diplomatiyalari samaradorligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar yurtimizning ulkan imkoniyatlar maikoniga ayanishiga xizmat qilishi muqoddas.

Ishonchimiz komilki, kun sayin tashqi olam uchun ochilayotgan yangi O'zbekiston Prezidentimiz boshchiligidagi intilmoqda. Uning tobraz qizobador tuzilmaga ayanib borayotgani ham shundan. Shu nuqtaya nazardan, barcha ishtirokchi davlatlar, jumladan, O'zbekiston TDT doirasidagi hamkorlik jarayonlarini rivojlanishiga va chouqurlashtirishdan manfaatdordir.

Viktor PAK,
Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati.

TDT makonida xavfsizlik sohasidagi muloqotni mutlaqo yangi darajaga olib chiqishi, shubhasiz.

Turkiy davlatlar tashkiloti faoliyatini yangi sifat bosqichiga ko'tarish, uning nufuzini yanada oshirish, hamkorlik salohiyatidan to'liq foydalishan, qabul qilinotgan qarorlar va kelishuvlar ijrosini ta'minlash eng dolzarb vazifa sanaladi. Tashkilot doirasida juda ko'p tuzilmalar va turli mexanizmlar tashkil etilgan bo'lib, vazirlar darajasida ko'plab yig'ilishlar, boshqa tadbirlar o'tkazib kelmoqda. Ammo ochiq tan olish kerak, bulami tizimi muvofiglashtirish va natijadorligini ta'minlash borasida hali ancha ish qilinishi lozim. Asosiyi, tashkilot kelgusida mutlaqo yangi, samarali tizim asosida ishshasi umumiyligi sa'y-harakatlarni birlashtirish zarur.

Shu maqsadda davlatimiz rahbari TDTning Samarqand sammitida tashkilotda institutsional islohotlar o'tkazishni taklif etdi. Bunda, avvalo, ustuvor yo'nalishlar bo'lgan siyosat va xavfsizlik, savdo va investitsiya, transport, qishloq xo'jaligi, energetika, axborot texnologiyalari, turizm, innovatsiya va ta'lim, tibbiyot, yoshlar va boshqa sohalar bo'yicha vazirlar darjasida alohida qo'mitalar tuzish taklif qilindi. Bundan tashqari, tashkilot Kotibiyatining o'rni va ta'sirini keskin oshirish maqsadida uning yangi tuzilmasi joriy yilning 3-noyabrida Ostondona bo'lib o'tdagidan sammitda tasiqlanishiga ishchon bildirildi.

Muxtasir aytganda, Turkiy davlatlar tashkiloti turkiy olamni birlashtiruvchi yuqori salohiyatiga ega mintaqaviy tashkilotdir. Uning tobraz qizobador tuzilmaga ayanib borayotgani ham shundan. Shu nuqtaya nazardan, barcha ishtirokchi davlatlar, jumladan, O'zbekiston TDT doirasidagi hamkorlik jarayonlarini rivojlanishiga va chouqurlashtirishdan manfaatdordir.

Abduvali SOYIBNAZAROV
(Xalq so'zi).

Oliy Majlis Senatida

"YO'L XARITALARI"NING IJROSI TAHLILDAN O'TKAZILDI

Parlament yuqori palatasida Oliy Majlis Senatining Koreya Respublikasi Milliy Assambleyasini bilan hamkorlik bo'yicha komissiyasining navbatdagi majlisi bo'lib o'tdi.

Uni Senat Raisi, komissiya raisi T. Norboyeva olib bordi.

Tadbirda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 28-dekabrdagi "O'zbekiston Respublikasi va Koreya Respublikasi o'tas

BIR DARYODAN SUV ICHGAN ELLARMIZ

Mintaqamiz xalqlarini ming yillik qardoshlik va yaxshi qo'shinchilik rishtalar bog'lab turadi. Buzni tarix, din, umumiy madaniyat va an'analar birlashtiradi.

Shu ma'noda, tarixchi sifatida qirg'iz va o'zbek xalqlari o'tasidagi munosabatlarni o'ganish taqdirimga yozilganidan minnadtormon. Gap shundaki, bu mavzuni 35 yil muqaddam tanqli o'zbek olimi, tarix fanlari doktori, professor Hamid

Abadiy do'stlik

Qo'qon xonligi va undan keyingi rus mustamlakachilik davrida qirg'iz va o'zbek yonna-yon turib, Farg'onan vodisidiydi kanallarni qazish va sug'orish inshotlarini barpo etishda qatnashdi. Ular tabiiy ofatlarida — ko'klangi toshqinlar yoki zilzilar paytda ham, chorva mollar ni nobud bo'lib, ko'chmanchilar o'charchilikka yuz tutganda ham hamisha bir-biri bilan baqamti bo'lgan, yordam qo'llini cho'zgan. Masalan, 1902-yil 3-dekabr kuni Andijona kuchli zilzila yuz berib, shahar vayronagarchilikka yuz tutadi. Bu yer osti silkinishda Andijon shahrida 1 mingdan ziyod, atrofdagi 158 ta qishloqda 3 ming 342 kishi nobud bo'lgan.

O'sha paytdagi ma'lumotlarga ko'ra, 30 ming uy yaroqsiz ahvola kelgan. "Turkestanskiye vedomosti" gazetasida shunday paytda qo'shni qirg'iz xalqi birinchilar qatorida yordam qo'llini cho'zgani, uy-joyidan ayrigal va jabr ko'rgan aholiga zilzilaning ertasigaygoq 40 ming dona non yetkazib berilgani haqida yozilgan edi. Gazetada, shuningdek, yaqin atrofdagi qishloqlar aholisi zdulik bilan bo'z uylar yig'ib, jabrlanganlarga yetkazgani haqida ham xabar beriladi.

1910-yilning 22-dekabrida esa qirg'izlar istiqomat qilgan Pishpek vodisining Ch'onkemin huddidasi ham xuddi shunday kuchi zilzila sodir bo'lgan. Katta talafotga sababchi bu tabibiy ofatda qirg'izlarga birinchilardan yordamni o'zbek xalqi ko'sratgani tarixiy manbalarda saqlanib qolgan.

Ikki qo'shni xalq o'tasidagi qondoshlik, ahillik shoir va hofizlarning yaqin munosabatida ham ko'rindan. Shu paytga atoqli qirg'iz oqini To'qtog'ul Sotilganov bilan o'zbek xalqining mashhur hofizi Mulla To'ychi Toshmuhamedov o'tasidagi uchrashuv, ikkivkinning ijodiy raqobati xalq orasida afsonaga aylangan. San'atkorlarning bunday iliq munosabatlari haqidagi hikoyalar ham bir maqolaga sig'maydi.

Ikki xalq o'tasidagi aloqalar sovet hokimiyatini davrida ham mustahkam bo'lgan. Abdiqodir O'rzbekov va Yo'l'dosh Oxumboboyev, Usmon Yusupov va Ishoq Razzoqov o'tasidagi do'stona munosabatlari haqida qo'shan hissasi uchun

mumkin. Qirg'iziston Kompartiyasi Markaziy qo'mitasining birinchi kotibi Ishoq Razzoqov O'zbekistonda rahbar sifatida tarbiyalangan, so'ngra Usmon Yusupov taklifi bilan Qirg'izistoniga yuborilgan. Yana bir ibratli voqe'a, 1985-yilda — qayta qurish davrida, Moskva O'zbekistonga tuhmat toshlarini yozg'irdiganida qirg'izning buyuk farzandi, dunyoga mashhur adib Chingiz Aytmatov o'z maqolasi bilan o'zbek xalqini himoya qilib chiqqan edi.

O'zbekistonning bugungi rahbari ham qirg'iz xalqiga samimiy munosabati bilan mashhur. Prezident Shavkat Mirziyoyev qisqa vaqt ichida o'zini haqiqiy yetakchi sifatida ko'rsatdi, O'zbekistonda tub islohotlarni amalga oshirib, taraqqiyotga keng yo'li o'chdi. Ayni chog'da u o'zbeklar bilan asrlar davomida yonna-yon yashab kelayotgan qirg'iz xalqiga alohida hurmat-etimotini amalda tasdiqladi.

Buni quydagi misollardan ham bilsa bo'ladi.

Birinchidan, O'zbekiston rahbari tashabbusi bilan Jizzax viloyatidagi Manas qishlog'i 45 kun ichida obod etilib, butunlay yangi shaharchaga aylandi. Bu bilan u nafaqat qirg'izlar istiqomat qildigan qishloqqa, balki xalqimiz muqaddas tutgan "Manas" dostoniga ham o'z hummatini bildirdi.

Ikkinchidan, O'zbekiston yetakchisining qirg'iz an'analariga, jumladan, she'riyatiga muhabbatni ikki davlat rahbarlarining 2017-yilda Bishkekda bo'lib o'tgan uchrashuvda yaqqol namoyon bo'ldi.

Ushbu uchrashuvda qirg'izistonlik yosh iste'dodli shoir Idris Aytboyeva do'stlikni madh etishga qo'shan hissasi uchun

Ziyoyev taklif etib, ilmiy rahbarlik qilgan, meni Toshkentdagi Markaziy davlat arxiviga olib kelib, ikki xalq o'tasidagi munosabatlarga oid ko'plab ma'lumotlar bilan tanishitgarni edi.

Shu o'rinda aytilish joizki, ustozimning qirg'iz xalqiga mehri bo'lakcha edi. Buning sabablari dan biri — Ikkinchidan urushida og'ir yaralangan professor Hamid Ziyoyevni Qoraqirg'iz avtonom viloyati revkomni boshlig'i Imanali Aydarbekovning qizi Rafa Aydarbekova davolab, o'lindan saqlab qolgani.

zamonaviy avtomobil va uch xonalni kvartira sovg'a qilindi.

Uchinchidan, qirg'izlarni dunyoga tarannum etgan buyuk yozuvchisi Chingiz Aytmatovning 90 yillik yubileyi 2018-yilda davlat rahbari qarori asosida O'zbekistonda katta shodiyona bilan nishonlandi. Ayrim shahrvorlari yozuvchining 90 yilligi o'z Vatanidan ko'ra, O'zbekistonda kengroq nishonlanganini e'tirof etdi. O'sha yili Toshkentning bosh ko'chalaridan biriga Chingiz Aytmatov nomi berildi, haykal o'rnatildi.

To'rtinchidan, ko'p yillardan buyon babs-munozaraga sabab bo'lib kelayotgan ikki davlat o'tasidagi chegaralarni aniqlashtirishdek murakkab va yechimi oyir muammoni hal etishda ham Shavkat Mirziyoyevning o'rni alohida. Ayni paytda chegara masalasi hal qilingan, ikki davlat o'tasida tinch-totuv hayot, o'zaro bordi-keldi bir maromad davom etiyati.

Beshinchidan, kamina ham bevosita Shavkat Miromonovich ko'magida Toshkent shahridagi Markaziy davlat arxivida ishslash imkoniga ega bo'ldim. Bungacha O'zbekiston Respublikasi Markaziy davlat arxivida Qirg'iziston tarixiga o'dir arxiv hujjatlar yo'qligi, shuning uchun ruxsat berilmasligi haqida javob oлган edik. Shavkat Mirziyoyev Prezident etib, saylanganidan keyin Qirg'izistoniga il rasmiy tashrif chog'da bu masala muhokama qilindi va ikki davlat tashqi ishlardan vazirlariga topshiriq berildi.

Axri rahbariyati bizdan har doim o'z yordamini ayamadi. Biroq arxiv hujjatlarini olish juda qizmat quradi. Fursatdan foydalanih, qirg'iz tarixchilarining arxiv hujjatlar arzon yoki bepul taqdim etilishi borasidagi iltimosini bildirmoqchiman.

Umuman, yugorida keltirib o'tilgan misollari O'zbekiston Prezidentining qirg'iz xalqiga bo'lgan mehrining bir parchasi, xolos. Yon qo'shni — jon qo'shni, qardosh mamiyat rahbarining bu mehrini doim qadrhaymiz.

Kiyas MOLDOKASIMOV, "Meros" fondi raisi, tarix fanlari nomzodi, Qirg'iz Respublikasida xizmat ko'sratgani madaniyat xodimi.

XOTIN-QIZLARNING VAKILLIK ORGANLARIIDAGI O'RNI KENGAYADI

Xotin-qizlarning ola va jamiatdagagi o'mini yanada mustahkamlash, ularning huquq va manfaatlarini kafolatlash, ijtimoiy-siyosiy hayotdagi faoliyigini oshirish davlatimiz siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan sanaladi. O'tgan davrda mamlakatimizda qabul qilingan "Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlar kafolatlari to'g'risida"gi, "Xotin-qizlarning tazyiq va zo'ravonlikdan himoya qilish to'g'risida"gi va boshqa bir qator qonunlar bu borada muhim huquqiy asos bo'lmoqda.

Amalga oshirilayotgan ishlardan bugungi kunda xotin-qizlarning ijtimoiy-huquqiy faoliyoti oshmoqda, ularning davlat boshqaruvdagi ishtiroyiyanada kengaymoqda. Eng muhim, ular barcha sohadagi islohotlarning faol ishtirokisiga aylanib borayot.

Fikrimiz isbotini tashabbuskor va faol ayollardizdan 2 ming nafarga yaqini davlat va jamoat tashkilotlarda rahbarlik lavozimlarida xizmat qilayotgani, xususan, Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputatlarining 32 foizi, Senat a'zolari hamda malaihly Kengashlar deputatlarining 25 foizi xotin-qizlarning tashkil etayotgani misolida ham o'rni kochi mumkin.

Shuningdek, yangi tahrirdagi Konstitutsiyamizning 58-moddasida xotin-qizlar va erkaklar teng huquqli ekani belgilab yo'qilgan. "O'zbekiston — 2030" strategiyasida ham gender tenglikni ta'minlash siyosatini davom ettirish, xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faoliagini oshirish orgali boshqaruv lavozimlariagi ular ulushini 30 foizga oshirish masalasi o'z aksini topgani yurtimizda xotin-qizlarning qizilgani taraqqiyotidagi o'rni naqadar beqiyos ekanligidan dalolat beradi.

Keyingi yillarda bu bo'yicha olib borilgan sa'y-harakatlar natijasida O'zbekiston gender tenglik masalalarini bo'yicha qator xalqaro reytinglarda yuqori pog'onalarga ko'tarildi. Jumladan, Parlamentlararo Ittifoqning 2023-yil 1-yanvarda e'lon qilingan "Siyosatdagi ayollar" jahon reytingida dunyodagi 190 ta milliy parlament o'tasida mamlakatimiz 52-o'rinni band etdi. 2023-yil sentyabrda e'lon qilingan Ochiq gender ma'lumotlar indeksida O'zbekiston 69,7 ball to'plagan holda jahondagi eng yaxshi 20 ta mamlakat orasidan joy oldi.

BMT Barqaror rivojlanish yechimlari tarmog'ining 2023-yilgi hisobotiga ko'ra, 166 ta mamlakat orasida O'zbekiston mavqe 8 pog'ona ga ko'tarilib, 69-o'rinda qayd etildi. Mazkur hafta boshida Oliy Majlis Qonunchilik palatasida ko'rib

chiqilgan hamda qabul qilingan "O'zbekiston Respublikasining Saylov kodeksiga o'zgartirishlar kiritish to'g'risida"gi qonun loyihasi ham yangi tahrirdagi Konstituyatsiyamizda belgilangan normalarni hayotga izchil tatbiq etishga qaratilgani bilan muhim ahamiyatga ega.

Inchunin, bir guruhi deputatlar tomonidan qonunchilik tashabbusu huquqiy asosida ishlardan qilingan ushbu hujjatga ko'ra, Saylov kodeksining 70 va 91-moddalariga siyosiy partiyalar tomonidan deputatlilikka nomzodlar ko'sratilayotganda ayollar sonining eng kam miqdorini nomzodlar umumiy sonining 30 foizidan 40 foiziga oshirishni nazarda tutuvchi o'zgartirishlar kiritildi.

Agar xorijiy tajribaga to'xtaladigan bo'lسا, Italya saylov qonunchiligidagi ayollar uchun aniq foizi kvotalar mayjud emas. Biroq Italiya 2023-yilda siyosiy partiyalar uchun gender kvotasi qonunini kiritdi. Unqa ko'ra, partiylar milliy va Yevropa parlament saylovlarini uchun partiya ro'yxitadicha tenglikni ta'minlash siyosatini davom ettirish, xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faoliagini oshirish orgali boshqaruv lavozimlariagi ular ulushini 30 foizga oshirish masalasi o'z aksini topgani yurtimizda xotin-qizlarning qizilgani taraqqiyotidagi o'rni naqadar beqiyos ekanligidan dalolat beradi.

Shuningdek, yangi tahrirdagi Konstitutsiyamizning 58-moddasida xotin-qizlar va erkaklar teng huquqli ekani belgilab yo'qilgan. "O'zbekiston — 2030" strategiyasida ham gender tenglikni ta'minlash siyosatini davom ettirish, xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faoliagini oshirish orgali boshqaruv lavozimlariagi ular ulushini 30 foizga oshirish masalasi o'z aksini topgani yurtimizda xotin-qizlarning qizilgani taraqqiyotidagi o'rni naqadar beqiyos ekanligidan dalolat beradi.

Shubhasiz, "O'zbekiston Respublikasining Saylov kodeksiga o'zgartirishlar kiritish to'g'risida"gi qonun xotin-qizlarning vakillik organlariidagi hamda ularning jamiyat hamda davlat ishlarni boshqarishdagi ro'lini kuchaytirish hamda ularning siyosiy faoliagini oshirishni xizmat qiladi.

Nodir ABDUVALIEV, Oliy Majlis Qonunchilik palatasida deputati.

Irrigatsiya

SUV XO'JALIGI SOHASIDA ALOQALARING MUTLAQO YANGI MUHITI

Joriy yilning 1-2-noyabr kunlari Toshkent shahrida Davlatlararo suv xo'jaligi muvoqiflashtirish komissiyasining 85-yig'ilishi bo'lib o'tdi. Unda Tojikiston, Turkmaniston, Qozog'iston, O'zbekiston delegatsiyalar, komissiyaniyor joriy etuvchi organlari hisoblangan "Amudaryo" va "Sirdaryo" havzalarini suv xo'jaligi birlashmalari, shuningdek, komissiya kobiliyati va Ilmiy-axborot markazi rahbarlar qatnashdi.

Tadbirni Davlatlararo suv xo'jaligi muvoqiflashtirish komissiyasi a'zolari — O'zbekiston Respublikasi suv xo'jaligi vaziri Sh. Hamroyev, Qozog'iston Respublikasi suv resurslari va irrigatsiya vaziri N. Nurjigitov, Tojikiston Respublikasi energetika va suv resurslari vazirining birinchi o'rinosari J. Shoimzoda, Turkmaniston Respublikasi Suv xo'jaligi qo'mitasiga raisi D. Geniyev kirish so'zi bilan ochib berdi.

Xususan, suv xo'jaligi vaziri Sh. Hamroyev joriy il vegetatsiya mavsumini muvaffaqiyatli o'tkazishda qo'shgan hissasi uchun komissiya tarkibiga kiruvchi barcha irojchi tashkilotlar, xususan, "Amudaryo" va "Sirdaryo" havzalarini suv xo'jaligi birlashmalari hamda ularning hududiy bo'linmlari, komissiya kobiliyati va Ilmiy-axborot markazi vakillariga minnatdorlik bildirdi.

Prezidentimiz tashabbusi va Markaziy Osyo davlatlarning rahbarlarining o'zaro hamkorlikda olib borayotgan do'stona siyosati natijasida suv xo'jaligi sohasida aloqalarning mutlaqo yangi muhit Shakllangani, bu esa samarali mulqot va o'zaro manfaatlarni.

hisobga olishga asoslangan konstruktiv munosabatlar o'rnatish imkonini berayotganligi ta'kidladi.

Shuningdek, o'zaro sa'y-harakatlar, qo'shni davlatlar bilan do'stona va ishonchli munosabatlar Markaziy Osyo transchegaraviy suv resurslaridan adolatli va oqilona foydalanish uchun mustahkam imkon yaratdi.

Vazir O'zbekiston hukumatining martaqaning barcha respublikalari bilan davlatlararo suv hamkorligi mechanizmlarini takomillashtirish bo'yicha konstruktiv mulqotlarni davom ettirishga tayyorligini ma'lum qilib, Markaziy Osyo davlatlarning sohaga bo'lgan qiziqishlarini yanada kuchaytirdi.

Yig'ilishda mintaqada mavjud suv resurslaridan samarali bo'yla oqilona foydalanish. Orolbo'yи hududida suv va ekologik vaziyatni yaxshilash, 2023-2024-yillarda kuzg'ishkiy suv mavsum uchun suv olish bo'yicha prognoz limitlar bilan bog'liq masalalar ko'rib chiqildi hamda hisobtalar eshitildi.

Komissiya a'zolari davlatlarning Amudaryo va Sirdaryo havzasi bo'yicha 2023-2024-yillarda kuzg'ishkiy suv olishga olib borayotgan qiziqishlarini yanada kuchaytirdi.

Shuningdek, suv xo'jaligi birlashmalari qiziqishlarini yanada kuchaytirdi.

"Xalq so'zi".

KUNDALIK HAYOT TARZIMIZGA AYLANISHI SHART BO'LGAN QOIDA

Ma'lumki, korrupsiya jamiyatni ichdan yemiradigan, davlat taraqqiyotiga to'siq bo'ladigan zarli illat. Shu bois barcha taraqqiyatlar jamiyatlarda unga qarshi murosasiz munosabatni shakllantirishga aihohda urg'u berildi.

Nuqtai nazar

Bu boroda yurtimizda ham keng ko'lamlari choralari amalga oshirilayot. Prezidentimiz tab'ibir bilan aytganda, korrupsiyaning oqibatlari bilan kurashishdagi uning barvaqt oldini olishga o'tyapim. Albatta, bu oson bo'lmasisligi aniq. Ya'ni korruption holatlarining oldini olishda butun jamiyat yaxlit bir kuchga aylanishi talab etildi. Zero, korrupsiya so'zi lug'atlardan chiqmasi ekan, hech bir mamlakatda rivojlanish bo'lmasisligi aniq.

</div